

dopustili některého z těchto přečinů, kromě stanovených trestů též ještě propuštěním a pokud se týče poddůstojníka, degradací.

Skutky trestné proti bezpečnosti zdraví.

Kulposní činy a opomenutí, která ohrožují lidské zdraví, jsou obsažena v 9. hlavě trestního zákona (§§ 393—408). Vymezení theoreticky jich rozdíl od trestných skutků proti bezpečnosti života a proti bezpečnosti tělesné (o nichž pojednává hlava osmá a desátá) jest téměř nemožno. Proto právem návrh nového trestního zákona pojal v V. hlavě třetího dílu (přestupky) všechny »přestupky proti životu, zdraví a tělesné bezpečnosti lidí.«

Nynější trestní zákon stíhá jako trestné skutky proti zdraví: Přečin proti zřízení ve příčině moru zvlášť učiněným (§ 393), nebyly-li zvláštní předpisy porušeny, může býti čin nebo opomenutí takové trestno dle § 431 tr. z., (roz. kas. s. dv., sb. 1148); zejména sem náleží též ukrytí věci osoby nějaké na nakažlivou nemoc zemřelé (§ 394); odnětí nějakých takových věcí hlídači nemocných, lidmi služebními nebo domácími (§ 395); přisvojení si nebo prodej takových věcí sluhy chorobními (§ 396) a konečně jich vědomá koupě (§ 397).

Dále se tresce jako přestupek proti zdraví: Znečišťování studnic, cisteren atd. (§ 398); prodej masa z dobytka, jenž nebyl řádně ohledán (§ 399); porušení předpisů v příčině pádu dobytka daných (§§ 400—402); falšování nápojů způsobem zdraví škodlivým (§§ 403—405); falšování cínového nádobí (§ 406); příprava a uschování věcí k lidskému požívání určených způsobem zdraví vůbec škodlivým (§ 407) a některé zvláštní případy tohoto přestupku (§ 408).

Vedle těchto ustanovení vydány byly téměř nesčetné zvláštní předpisy tohoto předmětu se týkající; zvláštní důležitost má v tomto ohledu min. nař. ze dne 1. května 1866 č. 54 ř. z. o užívání jedovatých barev a zdraví škodlivých preparátů při různých předmětech k všelikým potřebám určených.

Návrh trestního zákona obsahuje v tomto směru následující přestupky: Neoprávněné živnostenské provozování lékařských úkonů, neoprávněné živnostenské vydávání léků pro nemocné, neoprávněné předsevzetí rituelní obřízky a neoprávněné vykonávání služeb porodní báby (§ 466 výb. náv.), odepření nebo průtah v poskytnutí pomoci lékařem nebo porodní bábou v případech nutných nebo léků lékárníkem (§ 467); předpisům se přičící použití prostředků, jimiž se vědomí člověka ruší nebo seslabuje nebo jeho duševní činnost libovolně určuje (§ 470); zanedbání péče nebo dozoru nad dětmi neb jinými osobami ochrany potřebujícími se strany osob k tomu povinných a opuštění otcem rodiny v nouzi se nacházející (§ 473); ohrožování jiných tím, že se jim zamlčí nakažlivá nemoc v poměru služebním (§ 475), nebo se strany kojné (§ 476) nebo při souloži (§ 477); opominutí ohlášení o vypuknutí nakažlivé nemoci se strany lékařů nebo jiných osob k tomu povinných (§ 478 a j.). Viz též čl. Falšování potravin a

Skutky trestné proti bezpečnosti života

Trestní zákon jedná v 8. záhlaví 2. dílu a veškerých přečinech a přestupcích proti bezpečnosti života a v § 335 určuje direktivu, jež obsahuje předpoklady ku skutkové povaze nutné.

I. Část všeobecná.

Každé vůbec jednání neb opomenutí, o němž může jednatí buď

1. již dle přirozených každému lehkou poznatelných následků,
 2. dle ustanovení zvláště vydaných a u známostí uvedených, neb
 3. dle svého stavu, úřadu, povolání, živnosti, zaměstnání neb vůbec
 dle svých zvláštních poměrů předpokládati, že je schopno ohrožovati
 život, zdraví a tělesnou bezpečnost člověka neb ohrožení ještě zvýšiti, jest
 přestupkem, povstalo-li z jednání neb opomenutí jednajícího nějaké
 těžké poškození na těle; přečinem pak

a) nastala-li z toho smrt člověka (§ 335);

b) jestliže jednání neb opomenutí týkalo se některého z předmětů
 v §§ 85 lit. c), 87 a 89 označených (železnice, parní stroje, telegrafy etc.);
 neb konečně

c) jestliže jednání neb opomenutí stalo se ve zvlášť nebezpečných, tam
 označených poměrech, a to i tehdy, jestliže tím nebylo způsobeno těžké
 poškození na těle (§ 337 tr. z.).

V tomto záhlaví uvedené trestné skutky proti bezpečnosti života jsou
 příbuzny s oněmi v záhlaví devátém označenými přečiny a přestupky proti
 zdraví lidskému, takže jest často těžko rozhodnouti, pokud delikt podobný
 má býti zařazen v ten či onen obvod; hranici lze tím obtížněji nalézti,
 poněvadž § 335 výslovně v něm uvedené znaky vztahuje na delikty proti
 bezpečnosti života i na ony ohrožování zdraví a tak zřejmě delikty § 335
 jsou zároveň přečiny a přestupky proti zdraví. Může tedy za okolností
 zvlášť kvalifikovaných dokonce i delikt do 9. záhlaví spadající (přečin
 neb přestupek proti zdraví) trestán býti jako přestupek dle § 335, jako
 na příklad v případě § 430 zanedbání dohledu na koně kočimi neb po-
 domky (roz. ze dne 15. května 1874 č. 3521, sb. č. 8; ze dne 9. pro-
 since 1881 č. 9042, sb. č. 382; ze dne 1. října 1886 č. 8066 a mn. j.).

II. Druhy.

Přečiny a přestupky proti bezp. života dělí se tedy, jak naznačuje
 § 335 na delikty omisivní (spáchané opomenutím) a komisivní (spáchané
 zanedbáním náležité opatrnosti nebo přestoupením vydaných předpisů).

Zjistiti skutkovou povahu deliktů omisivních jest obtížnější, než zjištění
 skutkové povahy deliktů komisivních. Pro rozsah a podstatu prvních jsou
 asi rozhodnými následující směrodatná pravidla, čerpaná z rozsudků: Pří-
 činou trestuhodnosti při zaviněném kulposním opomenutí jest nedostatek
 dobré a vážné vůle, věnovati náležitou pozornost vykonávání uložených
 povinností. O trestuhodném opomenutí může se mluvíti jen tehdy, bylo-li
 dotýčné osobě povědomo neb muselo-li jí a mělo dle okolností povědomo
 býti, že jest povinna jednati (roz. ze dne 20. listopadu 1882 č. 10146;
 taktéž ze dne 8. února 1884 č. 12416).

Opomenutí může se stanoviska § 335 tr. z. státi deliktem jen tehdy,
 jestliže ten, jenž se ho dopustil, zavinil jakýmkoli způsobem, event. za-
 nedbáním nějaké, jemu uložené povinnosti, přivození okolností, ve kterých,
 neměl-li nastati výsledek, bylo třeba jeho činného zasažení (roz. ze dne
 16. května 1884 č. 2113, sb. č. 641; ze dne 7. března 1884 č. 14383,
 sb. č. 752). Trestnost opomenutí není vyloučena tím, že obviněnému byla
 uložena povinnost vykonati určité jednání, právoplatným úředním rozhod-
 nutím cestou administrativní vydaným, leč materiálně neodůvodněným
 (roz. ze dne 2. června 1886 č. 5748, sb. č. 945). Za kausálně trestný
 skutek proti bezpečnosti života má býti opomenutí pokládáno tehdy, je-li
 v něm obsažena některá z podmínek platnosti oněch okolností, z nichž

nastal výsledek, dle tr. zákona na nich závislý (roz. ze dne 14. prosince 1888 č. 10571 sb. č. 1231) [§ 335].

III. Zvláštní případy těchto deliktů jsou: zanedbání povinné opatrnosti při plavbě po vodě, zacházení s parními stroji, parními kotly a parolodmi, při výrobě a uschování zápalných těl, střelného prachu a jiných výbušných látek, při provádění dolování; dále náleží sem zanedbání opatrností, jež nařizují se v říčních policejních řádech; zanedbání předpisů řádu o železniční vozbě a pravidel železniční vozby, uschování petroleje a mineralního oleje (§ 337 tr. z.); nezachovávání předpisů při koupání v řekách (§ 338 tr. z.), porušení předpisů při zatajení porodu neprovdaných žen (§§ 339, 340 tr. z.); neopatrná neb rychlá jízda povozy neb koňmo (§§ 341, 342 tr. z.); neoprávněné živnostenské provádění praxe lékařské a ranhojičské (§§ 343, 344 tr. z.); nezachovávání předpisů při prodeji léčiv (§§ 345—353 tr. z.); neoprávněný prodej léčiv (§§ 354, 355 tr. z.); odborná pochybení lékařů (§§ 356—360 tr. z.); neoprávněný obchod jedem (§§ 361—371 tr. z.); zhotovování a opravování podezřelých zbraní, opomenutí uschování nabitých ručnic (§§ 372—374 tr. z.); nesprávné udání doby úmrtí (§ 375 tr. z.); opomenutí povinného dohledu na děti (§§ 376—378 tr. z.); vstoupení ženštiny nakažlivou nemocí stíženou do služby za kojnou (§ 379 tr. z.); opomenutí jistých opatrností při stavbách (§§ 380—387 tr. z.); nedovolené chování škodlivých zvířat (§ 388 a násl. tr. z.); zanedbání opatrnosti při dovoleném chování zvířete divokého (§ 390 tr. z.); nešetření opatrnosti při zlých zvířatech domácích, jich dráždění a štvání (§ 391 tr. z.).

Skutky trestné proti mravnosti.

I. Pojem.

Právo chrání mravnost, neboť souvisí bezprostředně právo s mravností, poněvadž je mravnost statkem, který jako všechny ostatní statky životní chráněn a hájen býti musí řádem právním před každým porušením. Za tím účelem ukládá právo státu podmínky pozitivní a negativní. Pozitivní spočívají v povinnosti státu pečovati o mravnost státních příslušníků výchovou a vyučováním a tudíž zřizovati a udržovati ústavy a opatření, jež jsou vhodné podporovati všeobecné mravní vychovávání a vzdělávání. Negativní podmínky spočívají v tom, že zákony se zamezuje, zakazuje a stíhá to, co podporuje nemravnost neb nemravné určitými činy seznati dává. Již v právu občanském dochází tato tendence svého výrazu tím, že odpírá právo ochrany všem těm jednáním, která svědčí o úmyslu nemravném, byť i právní formou byla zahalena, jako na př. ziskuchtivost při hrách a sázkách. Římské právo a podobně i novější zákony odpírají právním jednáním, jimž je základem úmysl nemravný, žalovatelnost a poskytují žalovanému vhodné prostředky opravné (*conditio ob turpem causam*), avšak vždy jen s tou podmínkou, že *turpitude* jest jen na straně příjemce a ne na straně poskytovatele (*ubi et dantis et accipientis versatur turpitude, cessat conditio*). Právo chrání však zejména mravnost proti činům, jež prozrazují nedostatek ovládnání smyslné vášně mravním rozumem a jež ponejvíce zároveň i porušují práva osob třetích. Chrání však též mravnost tím, že vystupuje proti projevům, jimiž je ohrožena veřejná mravnost, ne tudíž pouze mravnost jednotlivce, jako projevům slovem i písmem, zvláště tiskem, uměním, vyobrazeními a vůbec nemravnými činy, jež veřejnou mravnost, veřejnou slušnost a cit mravnosti porušují nebo porušiti mohou.